DOMSTOLENS DOM (sjunde avdelningen)

den 15 maj 2008 *

I mål C-276/07,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 234 EG, framställd av Corte d'appello di Firenze (Italien) genom beslut av den 18 maj 2007, som inkom till domstolen den 11 juni 2007, i målet

Nancy Delay

mot

Università degli studi di Firenze,

Istituto nazionale della previdenza sociale (INPS),

Repubblica italiana,

meddelar

DOMSTOLEN (sjunde avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden U. Lõhmus samt domarna J.N. Cunha Rodrigues (referent) och A. Arabadjiev,

* Rättegångsspråk: italienska.

generaladvokat: J. Mazák,
justitiesekreterare: handläggaren K. Sztranc-Sławiczek,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 6 mars 2008,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

— Nancy Delay, genom L. Picotti, avvocato,

— Università degli studi di Firenze, genom R. de Angelis och S. de Felice, avvocatesse,

— Istituto nazionale della previdenza sociale (INPS), genom L. Maritato, A. Coretti och F. Correra, avvocati,

— Repubblica italiana, genom I.M. Braguglia, i egenskap av ombud, biträdd av S. Fiorentino, avvocato dello Stato,

— Europeiska gemenskapernas kommission, genom E. Traversa och L. Pignataro, båda i egenskap av ombud,

med hänsyn till beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 39 EG.

2 Begäran har framställts i ett mål mellan Nancy Delay å ena sidan och Università degli studi di Firenze, Istituto nazionale della previdenza sociale (INPS) och Repubblica italiana (Republiken Italien) å andra sidan, angående erkännande av de rättigheter som hon förvärvat under den tid hon arbetade som utbyteslektor.

Tillämpliga bestämmelser

Den nationella lagstiftningen

3 I den italienska rättsordningen förekommer en särskild kategori av lärare med främmande modersmål, allmänt kallad ”utbyteslektorer”, som regleras genom kulturavtalen mellan Konungariket Belgien och Republiken Italien samt genom lag nr 62 av den 24 februari 1967 (GURI nr 65 av den 13 mars 1967, nedan kallad lag nr 62/1967).

4 I artikel 24 i lag nr 62/1967 föreskrivs följande:

”1. Med tillämpning av kulturavtal, som ratificerats i vederbörlig ordning, kan utländska medborgare tilldelas tjänst som lektor för ett år, som dock kan förnyas, genom undantag från vad som föreskrivs i sista stycket i artikel 13 i lag nr 349 av den 18 mars 1958 om ordinarie lektorer.

2. Tjänsterna ska tillsättas genom beslut av universitetsrektorn, efter samråd med fakultet och universitet, på förslag av den ämnesansvarige professorn, som väljer från en lista över tre personer som upprättats av den behöriga myndigheten i ursprungslandet.

3. De sedvanliga handlingarna ersätts av förklaringar från de behöriga diplomatiska myndigheterna som intygar att den utvalda personen har samtliga kvalifikationer, inbegripet examensbevis, som den enhet vid ursprungslandets universitet som ansvarar för anställning av lektorer kräver.

4. I enlighet med bestämmelserna i föregående punkter och med tillämpning av i vederbörlig ordning ratificerade kulturavtal kan utländska medborgare, utöver tjänster som ordinarie lektor, tilldelas särskilda arbetsuppgifter som lektorer i språk och lektorer i främmande språk och litteratur på främmande språk. Anställningen ska först godkännas av utbildningsministeriet.

… ”

5 Artikel 28 i presidentdekret nr 382 av den 11 juli 1980 (ordinarie tillägg till GURI nr 20 av den 31 juli 1980) har följande lydelse:

”Inom ramen för beslutade anslag… får rektor, på motiverat förslag från berörd fakultet grundat på det faktiska behov av praktiska övningar som språkstudenter har, i förekommande fall utom ramarna för särskilda internationella avtal, sluta privaträttsliga anställningsavtal med… lärare med främmande modersmål vars kompetens är dokumenterad och erkänd, vilket kontrollerats av fakulteten. Antalet sådana lärare får inte överstiga 1 lärare per 150 faktiska kursdeltagare….

De anställningsavtal som omnämns i första stycket får inte förlängas utöver det läsår för vilket de slutits men de kan förnyas årligen under högst fem års tid.

…”

6 Till följd av dom av den 30 maj 1989 i mål 33/88, Allué och Coonan (REG 1989, s. 1591), och av den 2 augusti 1993 i de förenade målen C-259/91, C-331/91 och C-332/91, Allué m.fl. (REG 1993, s. I-4309; svensk specialutgåva, volym 14, s. I-305), antog Republiken Italien lagdekret nr 120 av den 21 april 1995, ändrat genom lag nr 236 av den 21 juni 1995 (GURI nr 143 av den 21 juni 1995, s. 9, nedan kallad lag nr 236/95) vars syfte var att reformera undervisningen av främmande språk vid italienska universitet.

7 I lag nr 236/95 föreskrivs fyra grundläggande regler:

— Tjänsten som lektor i främmande modersmål, vilken inrättats genom artikel 28 i presidentdekret nr 382/80 av den 11 juli 1980, avskaffas och ersätts av en tjänst som ”språkmedarbetare och språkexpert med det ifrågavarande språket som modersmål” (nedan kallad språkmedarbetare).

— Språkmedarbetarna anställs av universiteten genom privaträttsliga anställningsavtal (och anlitas inte längre genom avtal för oberoende uppdragstagare) normalt utan tidsbegränsning men i undantagsfall, för att täcka tillfälliga behov, på begränsad tid.

— Anställning av språkmedarbetare sker efter ett offentligt urvalsförfarande vars närmare villkor fastställs av universiteten i enlighet med deras respektive föreskrifter.

— De personer som tjänstgör som lektorer i främmande modersmål eller vars avtal har löpt ut har, förutom i de fall då tjänsten inte har förnyats på grund av skäl som är hänförliga till personen själv eller till att tjänsten har upphört, företrädesrätt till anställning och behåller med stöd av artikel 4 tredje stycket i lag nr 236/95 tillika de rättigheter som de förvärvat från tidigare arbetsförhållanden.

8 Artikel 1.1 i lagdekret nr 2 av den 14 januari 2004 om brådskande åtgärder beträffande ekonomisk ersättning till språkmedarbetare vid vissa universitet och rörande likvärdiga kvalifikationer (GURI nr 11 av den 15 januari 2004, s. 4) har följande lydelse:

”För att följa domstolens dom … [av den 26 juni 2001 i mål C-212/99, kommissionen mot Italien (REG 2001, s. I-4923)] ska språkmedarbetarna, före detta lektorer i främmande modersmål vid universiteten i Basilicata, Milano, Palermo, Pisa och Rom (La Sapienza) och vid Universitetsinstitutet för orientalistik i Neapel, … på grundval av

antalet tjänstgöringstimmar och med beaktande av att en heltidstjänst motsvarar 500 timmar, erhålla samma ekonomiska ersättning som visstidsanställda forskare, från och med anställningens första dag, med undantag för eventuella förmånligare villkor,… ”

9 I artikel 2 i lag nr 230 av den 18 april 1962 om regler för tidsbegränsade anställningsavtal (GURI nr 125 av den 17 maj 1962, nedan kallad lag nr 230/62), vilken är tillämplig på samtliga nationella arbetstagare som är anställda enligt privaträttsliga avtal, föreskrivs att ”om anställningsförhållandet fortlöper efter den ursprungligen avtalade anställningsperioden eller efter en eventuellt förlängd anställningsperiod anses anställningsavtalet vara ett tillsvidareavtal från och med den dag då arbetstagaren påbörjade sin anställning”.

10 Det framgår av begäran om förhandsavgörande att kategorin utbyteslektorer aldrig har upphävts.

Tvisten vid den nationella domstolen och tolkningsfrågan

11 Nancy Delay, som är belgisk medborgare, var anställd vid Università degli studi di Firenze som utbyteslektor mellan den 1 november 1986 och den 31 oktober 1994 enligt tidsbegränsade anställningsavtal som förnyats efter hand. Hon deltog först i ett uttagningsprov för lektorer i franska och fransk litteratur som anordnades av Bryssels generalkommitté för internationella relationer. Efter det att hon godkänts i uttagningsprovet skickades hennes curriculum vitæ till nämnda universitet, samtidigt med namnen på andra godkända, för att universitetet skulle välja en utbyteslektor.

12 Den 31 oktober 1994 förnyades inte hennes avtal då hon inte längre var upptagen på den förteckning som de belgiska myndigheterna tillhandahöll Università degli studi di Firenze.

13 Efter att inte ha varit yrkesverksam under två månader, ingick Nancy Delay den 28 december 1994 ett avtal om tillsvidareanställning med ovannämnda universitet. Anställningsavtalet regleras av lag nr 236/95, vilken sedan den 1 januari 1994 tillämpas på språkmedarbetare.

14 Den lön som Nancy Delay erhöll enligt den nya ordningen var, trots att arbetsuppgifterna var desamma, lägre än den som hon hade erhållit tidigare. Då hon inte lyckades nå en överenskommelse med Università degli studi di Firenze, väckte Nancy Delay den 21 juli 2003 talan vid Tribunale di Firenze och yrkade att domstolen skulle fastställa att hennes anställningsavtal skulle anses vara ett avtal om tillsvidareanställning från och med den 1 november 1986, det vill säga från och med det att hennes anställningsförhållande med Università degli studi di Firenze inleddes. Nancy Delay ville, i korthet, att den ordning om erkännande av förvärvade rättigheter för före detta lektorer i främmande modersmål som förskrivs i lagdekret nr 2 av den 14 januari 2004 skulle tillämpas på henne.

15 Tribunale di Firenze ogillade hennes talan, bland annat med motiveringen att utbyteslektorer utgör en kategori som är helt skild från lektorer i främmande modersmål, vilka fortfarande regleras i särskild ordning.

16 Nancy Delay överklagade domen vid Corte d'appello di Firenze vilken ansåg att det inte var uppenbart att de principer som domstolen slagit fast i dom av den 18 juli 2006

i mål C-119/04, kommissionen mot Italien (REG 2006, s. I-6885), hade beaktats vad gäller utbyteslektorer. Corte d'appello di Firenze beslutade mot denna bakgrund att vilandeförklara målet och ställa följande tolkningsfråga till domstolen:

”Ska artikel 39 [EG] och sekundärrätten (bland annat de tolkningar som fastslagits i dom av den 26 juni 2001 [i det ovannämnda målet kommissionen mot Italien] och av den 18 juli 2006 [i det ovannämnda målet kommissionen mot Italien]) tolkas så att de inte utgör hinder för de bestämmelser som tillämpas på så kallade utbyteslektorer som har anställts enligt ett tidsbegränsat anställningsavtal (enligt lag nr 62/1967), vilka bestämmelser inte säkerställer att dessa lektorer, vid den tidpunkt då detta avtal ersätts av ett tillsvidareavtal, behåller samtliga rättigheter som förvärvats från och med dagen då anställningen påbörjades, inte bara vad gäller löneförhöjningar, utan också vad gäller beräkningen av antalet tjänsteår samt arbetsgivarens betalning av socialförsäkringsavgifter?”

Prövning av tolkningsfrågan

17 Den nationella domstolen har ställt sin fråga för att få klarhet i huruvida det är oförenligt med artikel 39.2 EG att en person som befinner sig i samma situation som käranden i målet vid den nationella domstolen, när ett tidsbegränsat anställningsavtal som utbyteslektor ersätts av ett avtal om tillsvidareanställning som språkmedarbetare, vid fastställandet av sina förvärvade rättigheter inte får tillgodoräkna sig anställningstid från och med den dag då den första anställningen påbörjades, med de följder detta kan ha för lönen, beaktandet av antalet tjänsteår och arbetsgivarens betalning av socialförsäkringsavgifter.

18 Enligt artikel 39.2 EG innebär fri rörlighet för arbetstagare att all diskriminering av arbetstagare från medlemsstaterna på grund av nationalitet ska avskaffas vad gäller anställning, lön och övriga arbets- och anställningsvillkor.

19 Respekten för principen om likabehandling, för vilken artikel 39 EG utgör ett specifikt uttryck, innebär att lika situationer inte får behandlas olika och olika situationer inte får behandlas lika, såvida det inte finns sakliga skäl för en sådan behandling (se bland annat dom av den 3 maj 2007 i mål C-303/05, Advocaten voor de Wereld, REG 2007, s. I-3633, punkt 56).

20 För att Nancy Delay ska anses ha utsatts för diskriminering krävs således att det undersöks huruvida en nationell arbetstagare, som befinner sig i en liknande situation som den som käranden i målet vid den nationella domstolen befinner sig i, vid fastställandet av sina förvärvade rättigheter skulle ha fått tillgodoräkna sig anställningstid från och med den dag då den första anställningen påbörjades.

21 Då en arbetstagare, vars anställningsförhållande är privaträttsligt reglerat, enligt lag nr 230/62 får sitt anställningsavtal omvandlat från ett tidsbegränsat anställningsavtal till ett tillsvidareavtal är samtliga dennes förvärvade rättigheter garanterade från och med den dag då den första anställningen påbörjades. Denna garanti har verkningar inte enbart vad gäller löneökningar utan även beträffande antalet tjänsteår och arbetsgivarens betalning av socialförsäkringsavgifter.

22 Som domstolen redan slagit fast ska lag nr 230/62 utgöra referenspunkt för bedömningen av huruvida det nya system som är tillämpligt på personer vilka tjänstgjort som lektorer i främmande modersmål, numera språkmedarbetare, motsvarar det allmänna systemet för nationella arbetstagare eller om systemet i stället ger dem en lägre skyddsnivå (dom av den 26 juni 2001 i det ovannämnda målet kommissionen mot Italien, punkt 25).

23 Om de nationella arbetstagarna enligt lag nr 230/62, vid fastställandet av deras rättigheter vad gäller löneökning, antal tjänsteår och arbetsgivarens betalning av socialförsäkringsavgifter, får tillgodoräkna sig anställningstid från och med den dag då den första anställningen påbörjades, ska följaktligen även före detta lektorer i främmande språk, numera språkmedarbetare, åtnjuta en motsvarande rätt, med verkan från och med den dag då anställningen påbörjades (dom av den 26 juni 2001 i det ovannämnda målet kommissionen mot Italien, punkt 30).

24 Domstolen erinrar emellertid om att tillämpningen av lag nr 230/62 på nationella arbetstagare förutsätter ett fortsatt anställningsförhållande mellan arbetsgivaren och arbetstagarna.

25 Av de handlingar som ingetts till domstolen framgår att Nancy Delays anställningsavtal som utbyteslektor löpte ut den 31 oktober 1994 och att anställningsavtalet som språkmedarbetare slöts först den 28 december 1994, det vill säga två månader senare.

26 Det ankommer på den nationella domstolen, som ensam är behörig att bedöma de faktiska omständigheterna och att tolka den nationella lagstiftningen, att fastställa huruvida det föreligger kontinuitet mellan de uppgifter som Nancy Delay utförde vid Università degli studi di Firenze i sin egenskap av utbyteslektor och de uppgifter hon utför som språkmedarbetare vid detta universitet.

27 Den nationella domstolen ska vid denna bedömning avgöra huruvida den yrkesverksamhet som utövas av utbyteslektorerna och den som utövas av språkmedarbetarna, särskilt mot bakgrund av de pedagogiska ramarna för kurserna i främmande språk samt utvärderingen av studenternas kunskaper, har samma innehåll

ur ett funktionellt perspektiv. Den nationella domstolen ska vidare avgöra huruvida de båda verksamheterna svarar mot samma undervisningsbehov vid de italienska universiteten.

28 För det fall att den nationella domstolen skulle finna att det föreligger kontinuitet mellan den verksamhet som Nancy Delay utövat som utbyteslektor och den som hon utövar som språkmedarbetare, trots att det förekommit ett tidsmässigt avbrott i anställningsförhållandet med arbetsgivaren, är det nödvändigt att undersöka huruvida en nationell arbetstagare som befinner sig i en liknande situation, med tillämpning av lag nr 230/62, skulle ha fått tillgodoräkna sig anställningstid från och med den dag då den första anställningen påbörjades, vid fastställandet av sina förvärvade rättigheter.

29 Vad mer specifikt gäller frågan vilken betydelse som avbrottet i anställningsförhållandet ska tillmätas, har domstolen i punkt 28 i dom av den 26 juni 2001 i det ovannämnda målet kommissionen mot Italien funnit att bedömningen av huruvida en konkret tillämpning av rättsregler på olika kategorier av arbetstagare, som befinner sig i liknande rättsliga situationer, leder till resultat som är förenliga eller oförenliga med den grundläggande principen om förbud mot diskriminering på grund av nationalitet enbart kan grundas på en analys av rättsreglernas materiella innehåll och inte på deras form.

30 Mot bakgrund av vad som ovan anförts ska tolkningsfrågan besvaras på så sätt att det är oförenligt med artikel 39.2 EG att en person som befinner sig i samma situation som käranden i målet vid den nationella domstolen, när ett tidsbegränsat anställningsavtal som utbyteslektor ersätts av ett avtal om tillsvidareanställning som språkmedarbetare, vid fastställandet av sina förvärvade rättigheter inte får tillgodoräkna sig anställningstid från och med den dag då den första anställningen påbörjades, med de följder detta kan ha för lönen, beaktandet av antalet tjänsteår och arbetsgivarens betalning av socialförsäkringsavgifter, när en nationell arbetstagare som befinner sig i en liknande situation skulle få tillgodoräkna sig denna tid. Det ankommer på den hänskjutande domstolen att pröva om så är fallet.

Rättegångskostnader

31 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (sjunde avdelningen) följande:

Det är oförenligt med artikel 39.2 EG att en person som befinner sig i samma situation som käranden i målet vid den nationella domstolen, när ett tidsbegränsat anställningsavtal som utbyteslektor ersätts av ett avtal om tillsvidareanställning som språkmedarbetare och språkexpert med det ifrågavarande språket som modersmål, vid fastställandet av sina förvärvade rättigheter inte får tillgodoräkna sig anställningstid från och med den dag då den första anställningen påbörjades, med de följder detta kan ha för lönen, beaktandet av antalet tjänsteår och arbetsgivarens betalning av socialförsäkringsavgifter, när en nationell arbetstagare som befinner sig i en liknande situation skulle få tillgodoräkna sig denna tid. Det ankommer på den hänskjutande domstolen att pröva om så är fallet.

Underskrifter